

KOMISSION PÄÄTÖS,
annettu 12 päivänä joulukuuta 2011,
komission asiakirjojen uudelleenkäytöstä
 (2011/833/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 249 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa 2020 on visio sosiaalisesta markkinataloudesta 2000-luvun Euroopassa. Yksi siihen liittyvistä pääteemoista on ”Älykäs kasvu – osaamiseen ja innovointiin perustuvan talouden kehittäminen”.
- (2) Uusi tieto- ja viestintäteknologia on luonut ennennäkemättömiä mahdollisuuksia eri lähteistä peräisin olevan sisällön keräämiseen ja yhdistämiseen.
- (3) Julkisen sektorin hallussa olevat tiedot ovat tärkeä lisäarvotuotteita ja -palveluja tarjoavien innovatiivisten verkkopalvelujen potentiaalisen kasvun lähde. Hallitukset voivat edistää sisältömarkkinoita asettamalla nämä tiedot saataville läpinäkyvin, toimivin ja syrjimättömin ehdoin. Tästä syystä julkisen sektorin tiedon uudelleenkäyttö on nostettu Euroopan digitaalistrategiassa ⁽¹⁾ yhdeksi keskeisistä toiminta-aloista.
- (4) Komissio ja muut EU:n toimielimet pitävät itsekkin hallussaan suuria määriä erilaisia asiakirjoja, joita voitaisiin käyttää uudelleen lisäarvotietotuotteissa ja -palveluissa ja jotka voisivat muodostaa hyödyllisen sisältölähteen niin yrityksille kuin yksityisille kansalaisillekin.
- (5) Komission hallussa olevien asiakirjojen saatavuudesta säädetään Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 ⁽²⁾.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/98/EY ⁽³⁾ vahvistetaan vähimmäissäännöt julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä Euroopan unionissa. Sen johdanto-osan kappaleissa kannustetaan jäsenvaltioita menemään näitä vähimmäissääntöjä pitemmälle ja harjoittamaan avointa tietopolitiikkaa, jotta julkisen sektorin elinten hallussaan pitämät asiakirjat saataisiin laajaan käyttöön.

- (7) Komissio on toiminut julkishallinnoille esimerkkinä tuomalla tilastotiedot, julkaisut ja EU-oikeuden koko tekstikorpuksen vapaasti saataville verkossa. Tältä pohjalta on hyvä edelleen edistää komission hallussa olevan datan saatavuutta ja uudelleenkäytettävyyttä.
- (8) Komission hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä 7 päivänä huhtikuuta 2006 annetussa komission päätöksessä 2006/291/EY, Euratom ⁽⁴⁾ vahvistetaan ehdot komission asiakirjojen uudelleenkäytölle.
- (9) Jotta komission asiakirjojen uudelleenkäyttöjärjestelmästä saataisiin toimivampi, komission asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskeviin sääntöihin olisi tehtävä muutoksia tällaisten asiakirjojen uudelleenkäytön laajentamiseksi.
- (10) Uudelleenkäytettävissä olevia asiakirjoja varten olisi perustettava keskitetty dataportaali. Lisäksi uudelleenkäytettävissä oleviin asiakirjoihin on aiheellista lisätä myös Yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) tuottama tutkimustieto. Sääöksessä olisi otettava huomioon siirtyminen kohti koneellisesti luettavia tietomuotoja. Tärkeä parannus päätökseen 2006/291/EY, Euratom olisi saattaa komission asiakirjat yleisesti saataville uudelleenkäytettäväksi avoimella uudelleenkäyttölisenssillä tai yksinkertaisella käyttö-oikeuslausekkeella ilman, että lupaa tarvitsisi hakea joka kerta erikseen.
- (11) Tästä syystä päätös 2006/291/EY, Euratom olisi korvattava tällä päätöksellä.
- (12) Komission harjoittama avoin uudelleenkäyttöpolitiikka tukee uutta taloudellista toimintaa, lisää EU:n hallussa olevan tiedon käyttöä ja levittämistä, parantaa käsitystä toimielinten avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä sekä auttaa vähentämään käyttäjien ja komission yksiköiden tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Vuoden 2012 aikana komissio aikoo selvittää EU:n muiden toimielinten ja tärkeimpien virastojen kanssa, missä laajuudessa ne voisivat laatia omia uudelleenkäyttöä koskevia sääntöjään.
- (13) Tämän päätöksen täytäntöönpanossa ja soveltamisessa olisi noudatettava tinkimättä henkilötietojen suojaa koskevia periaatteita ja 18 päivänä joulukuuta 2000 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 45/2001 yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ KOM(2010) 245.

⁽²⁾ EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

⁽³⁾ EUVL L 345, 31.12.2003, s. 90.

⁽⁴⁾ EUVL L 107, 20.4.2006, s. 38.

⁽⁵⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

- (14) Tätä päätöstä ei tulisi soveltaa asiakirjoihin, joiden uudelleenkäytöstä komissio ei voi päättää esimerkiksi kolmansien osapuolten tekijänoikeuksien takia tai koska asiakirjat on saatu muilta toimielimiltä,

ON HYVÄKSYNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kohde

Tällä päätöksellä vahvistetaan ehdot komission tai Euroopan unionin julkaisutoimiston, jäljempänä 'julkaisutoimisto', komission puolesta hallussa pitämien asiakirjojen uudelleenkäytölle, jotta helpotettaisiin tiedon uudelleenkäytön laajentamista, parannettaisiin käsitystä komission avoimuudesta ja vähennettäisiin uudelleenkäyttäjien ja komission yksiköiden tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä päätöstä sovelletaan komission tai julkisten tai yksityisten tahojen sen puolesta tuottamiin julkisiin asiakirjoihin,
 - a) jotka komissio tai julkaisutoimisto sen puolesta on julkaissut julkaisuissa, verkkosivuilla tai tiedonvälityskeinojen avulla tai
 - b) joita ei ole taloudellisista tai muista käytännön syistä julkaistu, kuten selvitykset, raportit ja muu tietomateriaali.
2. Tätä päätöstä ei sovelleta
 - a) tietokoneohjelmiin tai asiakirjoihin, jotka on suojattu patenttien, tavaramerkkien, rekisteröityjen mallien, logojen ja nimien kaltaisilla teollisoikeuksilla;
 - b) asiakirjoihin, joiden uudelleenkäytöstä komissio ei voi päättää kolmansien osapuolten tekijänoikeuksien takia;
 - c) asiakirjoihin, jotka asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 vahvistettujen sääntöjen nojalla eivät ole saatavilla tai jotka on asetettu jonkin osapuolen saataville niin, että niihin kohdistuu erioikeuksia koskevia erityissääntöjä;
 - d) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 223/2009 ⁽¹⁾ määriteltyihin salassapidettäviin tietoihin;
 - e) meneillään olevissa komission henkilökunnan suorittamissa tutkimushankkeissa tuotettaviin asiakirjoihin, joita ei ole julkaistu tai jotka eivät ole saatavilla julkisessa tietokannassa ja joiden uudelleenkäyttö häiritäisi alustavien tutkimustulosten validointia tai muodostaisi syyn evätä teollisoikeuksien myöntäminen komissiolle.

3. Tämä päätös ei rajoita asetuksen (ETY) N:o 1049/2001 säännösten soveltamista, eikä vaikuta siihen millään tavalla.

4. Tämä päätös ei millään tavoin anna lupaa asiakirjojen uudelleenkäyttöön tavalla, jonka tarkoituksena on johtaa harhaan tai toimia vilpillisesti. Komissio toteuttaa tarvittavat toimet EU:n etujen ja julkisuus kuvan suojaamiseksi asiaan sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

3 artikla

Määritelmät

Tässä päätöksessä tarkoitetaan

1. 'asiakirjalla'
 - a) mitä tahansa sisältöä tallennusvälineestä riippumatta (paperilla tai sähköisessä muodossa tallennettuna tai äänenä, visuaalisessa muodossa tai audiovisuaalisena tallenteena);
 - b) tällaisen sisällön osaa;
2. 'uudelleenkäytöllä' sitä, että luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt käyttävät asiakirjoja kaupallisiin tai ei-kaupallisiin tarkoituksiin, jotka poikkeavat asiakirjojen alkuperäisestä tuottamistarkoituksesta. Uudelleenkäyttönä ei pidetä komission ja muiden julkisen sektorin elinten välistä asiakirjavaihtoa, jos se tapahtuu pelkästään niiden julkisten tehtävien hoitamiseksi;
3. 'henkilötiedoilla' direktiivin 45/2001/EY 2 artiklan a alakohdan määritelmän mukaisia tietoja;
4. 'lisenssillä' luvan antamista asiakirjojen uudelleenkäyttöön tietyin ehdoin. 'Avoimella lisenssillä' tarkoitetaan lisenssiä, jolla asiakirjojen uudelleenkäyttö ilmoitettuihin tarkoituksiin sallitaan oikeudenhaltijan yksipuolisella ilmoituksella;
5. 'koneellisesti luettavalla' sitä, että digitaalinen asiakirja on riittävän rakenteinen, jotta ohjelmistosovellukset pystyvät luotettavasti tunnistamaan yksittäiset tietoalkiot ja asiakirjan sisäisen rakenteen;
6. 'rakenteisella datalla' dataa, joka on jäsennelty niin, että yksittäisten tietoalkioiden ja datan kaikkien osatekijöiden luotettava yksilöiminen on mahdollista, kuten on esimerkiksi tietokannoissa ja laskentataulukoissa;
7. 'portaalilla' keskitettyä palvelupistettä, joka tarjoaa yhteyden erilaisissa verkkolähteissä sijaitsevaan dataan. Verkkolähteet tuottavat sekä datan että siihen liittyvän metadatan. Portaali kerää automaattisesti indeksointiin tarvittavan metadatan, jota yhdistellään siinä määrin kuin on tarpeen yleisten toimintojen, kuten haku- ja linkitystoiminnon, tukemiseksi. Portaali voi myös välitallentaa verkkolähteiden dataa suorituskyvyn parantamiseksi tai lisätoimintojen mahdollistamiseksi.

⁽¹⁾ EUVL L 87, 31.3.2009, s. 164.

4 artikla

Yleisperiaate

Kaikkien asiakirjojen on oltava saatavilla uudelleenkäytettäviksi

- a) kaupallisiin tai ei-kaupallisiin tarkoituksiin 6 artiklassa säädetyn ehdon;
- b) veloituksetta 9 artiklan mukaisesti;
- c) ja edellyttämättä yksittäistä erillistä hakemusta, ellei 7 artiklasta muuta johdu.

Tämän päätöksen täytäntöönpanossa on noudatettava tinkimättä sääntöjä, joita sovelletaan henkilötietojen suojaan henkilötietojen käsittelyssä, ja erityisesti asetusta (EY) N:o 45/2001.

5 artikla

Dataportaali

Komissio perustaa rakenteisen datansa tarjontaa varten dataporttiin keskitetyksi palvelupisteeksi helpottaakseen linkittämistä ja uudelleenkäyttöä kaupallisiin ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin.

Komission yksiköt yksilöivät ja asettavat asteittain saataville hallussaan olevaa uudelleenkäytettäväksi soveltuvaa dataa. Dataportaali voi tarjota myös EU:n muiden toimielinten ja elinten dataa näiden pyynnöstä.

6 artikla

Asiakirjojen uudelleenkäytön ehdot

1. Asiakirjat on asetettava saataville uudelleenkäytettäviksi edellyttämättä hakemusta ellei toisin säädetä ja ilman rajoituksia tai soveltuvissa tapauksissa avoimella lisenssillä tai käyttöoikeuslausekkeella, joka sisältää uudelleenkäyttäjien käyttöoikeudet sellävät ehdot.
2. Nämä ehdot, joilla ei saa tarpeettomasti rajoittaa uudelleenkäyttömahdollisuuksia, voivat liittyä seuraaviin seikkoihin:
 - a) uudelleenkäyttäjän velvollisuus ilmoittaa asiakirjojen lähde;
 - b) velvollisuus olla vääristämättä asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa;
 - c) komission vastuuvapaus uudelleenkäytön mahdollisista seurauksista.

Jos tiettyyn asiakirjaluokkaan on tarve soveltaa muita ehtoja, on kuultava 12 artiklassa tarkoitettua yksiköiden välistä työryhmää.

7 artikla

Asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat yksittäiset hakemukset

1. Jos uudelleenkäyttö edellyttää yksittäistä hakemusta, komission yksiköiden on ilmoitettava asiasta selkeästi kyseisessä asiakirjassa tai siihen viittaavassa ilmoituksessa ja annettava osoite, johon hakemus on toimitettava.
2. Asianomaisen komission yksikön on käsiteltävä yksittäiset uudelleenkäyttöhakemukset viipymättä. Hakijalle on lähetettävä vastaanottoilmoitus. Viidentoista työpäivän kuluessa hakemuksen kirjaamisesta komission yksikkö tai julkaisutoimisto joko sallii pyydetyn asiakirjan uudelleenkäytön ja toimittaa siitä tarpeen mukaan jäljennöksen, tai ilmoittaa kirjallisesti, että hakemus on hylätty kokonaan tai osittain, ja perustelee kantansa.

3. Kun uudelleenkäyttöhakemus koskee erittäin pitkää asiakirjaa tai erittäin suurta määrää asiakirjoja tai jos hakemus on käännettävä, 2 kohdassa säädettyä määräaikaa voidaan jatkaa viidellätoista työpäivällä edellyttäen, että hakijalle ilmoitetaan tästä ennakolta ja että lykkäys perustellaan yksityiskohtaisesti.

4. Jos asiakirjan uudelleenkäyttöhakemus hylätään, komission yksikkö tai julkaisutoimisto ilmoittaa hakijalle tämän oikeudesta nostaa asiassa kanne Euroopan unionin tuomioistuimessa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 263 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti tai kannella Euroopan oikeusasiamiehelle mainitun sopimuksen 228 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

5. Jos hakemuksen hylkääminen perustuu tämän päätöksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, hakijalle on ilmoitettava oikeudenhaltijana oleva luonnollinen tai oikeushenkilö, jos tämä on tiedossa, tai vaihtoehtoisesti lisensoija, jolta komissio on saanut kyseisen aineiston, jos tämä on tiedossa.

8 artikla

Uudelleenkäytettäviksi asetettujen asiakirjojen tietomuoto

1. Asiakirjat on asetettava saataville kaikissa jo luoduissa muodoissa ja kaikkina jo luotuina kieliversioina, mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisissa tapauksissa koneellisesti luettavassa muodossa.
2. Tämä ei merkitse velvollisuutta luoda, muuntaa tai päivittää asiakirjoja hakemuksen täyttämiseksi eikä velvollisuutta toimittaa otteita asiakirjoista, jos pyyntöä ei voida täyttää yksinkertaisin toimenpitein ja siitä aiheutuu suhteetonta vaivaa.
3. Tämä päätös ei velvoita komissiota kääntämään asiakirjoista muita virallisia kieliversioita kuin ne, jotka ovat jo hakemisajankohtana saatavilla.
4. Komissiota tai julkaisutoimistoa ei voida vaatia jatkamaan tietyn tyyppisten asiakirjojen tuottamista tai niiden säilyttämistä tiettyssä muodossa uudelleenkäytettäviksi luonnollisten tai oikeushenkilöiden toimesta.

9 artikla

Maksuja koskevat säännöt

1. Asiakirjojen uudelleenkäyttö on periaatteessa maksutonta.
2. Poikkeustapauksissa voidaan periä asiakirjojen jäljentämisestä ja jakelusta aiheutuvat lisäkulut.
3. Jos komissio päättää mukauttaa asiakirjaa hakemuksessa esitetyn erityisen pyynnön mukaisesti, hakijalta voidaan periä mukauttamisesta aiheutuneet kustannukset. Kulujen perimisen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon mukauttamisesta aiheutunut työ sekä mahdollinen hyöty, joka uudelleenkäytöstä saatavaa koitua unionille, esimerkiksi kun levitetään tietoa unionin toiminnasta tai parannetaan toimielimen julkisuuskuva.

10 artikla

Avoimuus

1. Kaikki uudelleenkäyttöä varten saatavilla olevia asiakirjoja koskevat ehdot ja vakiomaksut on vahvistettava etukäteen ja julkaistava, mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisissa tapauksissa sähköisessä muodossa.
2. Asiakirjojen hakua on helpotettava käytännön järjestelyin, kuten laatimalla luetteloja tärkeimpien uudelleenkäytettävissä olevien asiakirjojen sisällöistä.

11 artikla

Syrjimättömyys ja yksinoikeudet

1. Asiakirjojen uudelleenkäytön ehdot eivät saa olla syrjiviä toisiinsa verrattavissa olevien uudelleenkäyttölajien suhteen.
2. Asiakirjojen on oltava kaikkien mahdollisten markkinoilla toimijoiden uudelleenkäytettävissä. Yksinoikeuksia ei myönnetä.
3. Jos yksinoikeus on kuitenkin välttämätön yleistä etua koskevan palvelun tarjoamiseksi, tällaisen yksinoikeuden myöntämisperustetta on tarkasteltava uudelleen säännöllisesti ja joka tapauksessa kolmen vuoden kuluttua. Kaikkien yksinoikeusjärjestelyjen on oltava läpinäkyviä ja julkisia.

4. Yksinoikeuksia voidaan myöntää tieteellisten ja ammatillisten julkaisujen julkaisijoille rajalliseksi ajaksi komission virkamiesten työhön perustuvien artikkelien julkaisemista varten.

12 artikla

Yksiköiden välinen työryhmä

1. Perustetaan yksiköiden välinen työryhmä, jonka puheenjohtajana toimii tästä päätöksestä vastaava pääjohtaja tai hänen edustajansa. Työryhmä koostuu pääosastojen ja yksiköiden edustajista. Se tarkastelee yhteisiä asioita ja laatii 12 kuukauden välein kertomuksen tämän päätöksen täytäntöönpanosta.
2. Valmistelukomitea, jonka puheenjohtajana toimii julkaisu-toimisto ja joka koostuu pääsihteeristöstä, viestinnän pääosastosta, tietoyhteiskunnan ja viestintien pääosastosta, tietotekniikan pääosastosta ja useista tietojen toimittajia edustavista pääosastoista, valvoo dataportaalin käyttöönottoon johtavaa hanketta. Muita toimielimiä voidaan pyytää myöhemmin osallistumaan komiteaan.
3. Tästä päätöksestä ja teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvien päätösten hallinnollisesta toimeenpanosta komissiossa vastaavat pääjohtajat sopivat 6 artiklassa tarkoitettun avoimen lisenssin ehdoista kuultuaan 1 kohdassa tarkoitettua yksiköiden välistä työryhmää.

13 artikla

Uudelleentarkastelu

Tätä päätöstä tarkastellaan uudelleen kolmen vuoden kuluttua sen voimaantulosta.

14 artikla

Kumoaminen

Kumotaan päätös 2006/291/EY, Euratom.

Tehty Brysselissä 12 päivänä joulukuuta 2011.

Komission puolesta

José Manuel BARROSO

Puheenjohtaja